

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การศึกษาตำแหน่งของคำบุพบทภาษาจีน 给(ให้)、为(สำหรับ, ด้วย)、从(จาก)、对(ต่อ)、跟(กับ)、在(ที่)、往(มุ่ง, มุ่งสู่) ในหนังสือ 《汉语教程》

คำบุพบทจัดเป็นคำที่ไม่มีหน้าที่สำคัญทางไวยากรณ์ไม่น้อยกว่าคำหลัก³ ชนิดอื่นๆ ในหนังสือแบบเรียนภาษาจีน 《汉语教程》 ของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยภาษาปักกิ่ง เล่มที่ 1-3 ได้กล่าวถึงโครงสร้างประโยคที่มีการใช้คำบุพบทวลีทั้ง 7 คำไว้เป็นรูปแบบ “NP+PP+VP” ซึ่งรูปแบบดังกล่าวเป็นรูปแบบพื้นฐาน(典型)ที่เป็นลักษณะเฉพาะของคำบุพบท และเป็นมาตรฐานที่ใช้แสดงถึงความแตกต่างระหว่างคำบุพบทและคำกริยา 孙得金(2003:80) ได้อธิบายเกี่ยวกับโครงสร้างไวยากรณ์ของคำบุพบทจีนไว้ 2 เรื่องคือ 1) ตำแหน่งของคำบุพบท และ 2) ตำแหน่งของบุพบทวลีในประโยค

2.1.1 ตำแหน่งคำบุพบท คำบุพบทจีนโดยทั่วไปจะวางหน้าคำนาม/นามวลี หรือคำสรรพนาม/สรรพนามวลี ดังเช่นตัวอย่างต่อไปนี้

-วางหน้าคำนาม

1) 他 <u>跟</u> 朋友去。	(跟+朋友)
2) 他去 <u>跟</u> 朋友。	(กับ+เพื่อน)

-วางหน้าสรรพนาม

3) 我 <u>给</u> 他买笔。	(给+他)
4) 我 <u>给</u> 他买笔。	(ให้+เขา)

จากประโยคตัวอย่าง 1)-4) คำบุพบทจีนจะวางหน้าคำนามหรือคำสรรพนามได้เช่นเดียวกับคำบุพบทไทย

2.1.2 ตำแหน่งของบุพบทวลีในประโยค โดยมากจะวางประจำที่คือ วางไว้หน้าคำกริยา/กริยาวลี แต่เมื่อใช้กับคำกริยาบางคำ สามารถวางหลังบทกริยานั้นๆได้เช่นกัน ตัวอย่างเช่น

-วางหน้าคำกริยาหรือกริยาวลี

³ คำหลัก ได้แก่ คำนาม คำกริยาและคำคุณศัพท์

- 5) 我在家里看书。 (在家里+看)
 6) ฉันอ่านหนังสือที่บ้าน (ที่บ้าน+อ่าน)

ฉัน	อ่าน	หนังสือ	ที่บ้าน
× 我	看	书	在家里

-วางหลังคำกริยา

- 7) 我买给他一本词典。 (买+给他)
 8) ฉันซื้อพจนานุกรมให้เขาหนึ่งเล่ม (ซื้อ+ให้เขา)

ฉัน	ซื้อ	พจนานุกรม	ให้เขา	หนึ่งเล่ม
× 我	买	词典	给他	一本

-วางหน้าประโยค

- 9) 在家里，我看书，他洗衣服。 (在家里+我看书，他洗衣服)
 10) ที่บ้านฉันอ่านหนังสือ เขาซักเสื้อผ้า (ที่บ้าน+ฉันอ่านหนังสือ เขาซักเสื้อผ้า)

ที่บ้าน	ฉัน	อ่าน	หนังสือ	เขา	ซัก	เสื้อผ้า
在家里	我	看	书	他	洗	衣服

จากประโยคตัวอย่าง 5) -10) เมื่อพิจารณาจากวากยสัมพันธ์ของบุพบทวลีในภาษาจีน พบว่าบุพบทวลีในภาษาจีนจะวางได้ทั้งหน้าคำกริยา หลังคำกริยาและหน้าประโยค แต่บุพบทวลีในภาษาไทยจะวางไว้หลังคำกริยาหรือกริยาวลีตำแหน่งเดียว

จากการศึกษาการใช้คำบุพบทและบุพบทวลี สรุปได้โดยหลักคือ ตำแหน่งของคำบุพบทในภาษาจีนและภาษาไทย จะมีวิธีการใช้เหมือนกัน คือ จะวางไว้หน้าคำนามและคำสรรพนาม ส่วนตำแหน่งของบุพบทวลี ในภาษาจีนและภาษาไทยสามารถวางหน้าประโยคได้ แต่จะแตกต่างกันคือ โดยทั่วไปบุพบทวลีภาษาจีนจะวางหน้าคำกริยา แต่ในภาษาไทย มักจะวางไว้หลังคำกริยา

วิธีการใช้บุพบทวลีจีนหลังกริยาวลีนี้ เป็นรูปแบบที่ตรงตามโครงสร้างของภาษาไทย ดังนั้น หากคำกริยาที่ปรากฏในประโยค ไม่สอดคล้องกับคำกริยาดังที่กล่าวข้างต้น จะถือว่าเป็นความผิด

พลาดที่เกิดขึ้นจากอิทธิพลของภาษาแม่ โดยเป็นการยกเอาไวยากรณ์ภาษาแม่หรือภาษาที่ 1 ไปปรับใช้ในภาษาที่ 2 ตัวอย่างความผิดพลาดที่เกิดขึ้น ดังเช่นว่า เมื่อเราต้องการสื่อความหมายว่า “ฉันชอบพูดภาษาจีนกับเพื่อน” ภาษาจีนที่ถูกต้องการใช้ว่า “我喜欢跟朋友说汉语” แต่ผู้เรียนชาวไทยมักใช้ผิดว่า “我喜欢说汉语跟朋友” และเมื่อนำภาษาไทยมาเปรียบเทียบกับภาษาจีนแล้ว ได้ผลดังนี้

我	喜欢	说	汉语	跟朋友
ฉัน	ชอบ	พูด	ภาษาจีน	กับเพื่อน

วิธีการใช้นี้เป็นไปตามลักษณะของไวยากรณ์ภาษาไทย ดังนั้นจึงถือว่าเป็นความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากอิทธิพลของภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาแม่ของผู้เรียนนั่นเอง

ดังนั้น มูลเหตุของความผิดพลาดจึงสรุปได้ 2 หัวข้อ คือ สาเหตุจากอิทธิพลของภาษาแม่ และสาเหตุจากการเรียนการสอนภาษาที่ 2 นั่นเอง

2.2 แนวคิดของ Wei Tingxin

ผู้วิจัยได้ยึดถือเอางานวิจัยของ Wei Tingxin (魏庭新, 2004) เป็นทฤษฎีหลักในงานวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากงานวิจัยดังกล่าวได้วิจัยเกี่ยวกับตำแหน่งที่ตั้งของคำบุพบทไว้อย่างครอบคลุมและละเอียดลึกซึ้ง กอปรกับเป็นงานวิจัยล่าสุดเกี่ยวกับตำแหน่งของบุพบทวลีในภาษาจีน

จากที่ Wei Tingxin (魏庭新, 2004) ได้วิจัยเกี่ยวกับตำแหน่งของบุพบทภาษาจีนไว้นั้น สรุปได้ดังนี้คือ ตำแหน่งที่ตั้งของบุพบทวลี จะเปลี่ยนไปตามส่วนประกอบต่างๆ อันได้แก่ ความหมาย(语义) โครงสร้าง(句法) และการนำไปประยุกต์ใช้(语用) โดยความหมาย(语义) เป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดและเป็นส่วนประกอบที่กำหนดลำดับของคำ(语序)ในประโยค โดยทั่วไปบุพบทวลีจะปรากฏได้ 2 ตำแหน่งคือหน้าประโยคหรือหน้ากริยา เมื่อผู้พูดต้องการสื่อความว่า ประธาน(กำหนดให้เป็น NP) “ฉัน” อยู่ ณ สถานที่แห่งหนึ่ง(กำหนดให้เป็น PP)คือ “在家里 ที่บ้าน” กำลังทำกิจกรรม(กำหนดให้เป็น VP) คือ “看电视 หรือดูโทรทัศน์” หากพิจารณาตามความหมายแล้ว บุพบทวลี “在家里(ที่บ้าน)” สามารถวางได้ทั้งตำแหน่งหน้าประโยคหรือหน้ากริยา เป็น

1) 我在家里看电视。(NP+PP+VP)

2) 在家里, 我看电视。(PP+NP+VP)

หากการสื่อความดังกล่าวต้องการเพิ่มความหมายอื่น โดยเพิ่มส่วนประกอบอื่นเข้าไปในตำแหน่งต่างๆกัน ตำแหน่งของบุพบทวลีจะวางไว้ที่ตำแหน่งหน้ากริยาลีเท่านั้น ซึ่งเป็นดังนี้
เพิ่มคำกาลวิเศษณ์(时间副词) เช่นคำว่า 一直(ตลอด)

3) 我一直在家里看电视。(ฉันดูโทรทัศน์อยู่ที่บ้านตลอด)

เพิ่มคำช่วยกริยา(能愿动词) เช่นคำว่า 想(อยาก)

4) 我想在家里看电视。(ฉันอยากดูโทรทัศน์อยู่ที่บ้าน)

เพิ่มคำประติเศษวิเศษณ์(否定副词) เช่นคำว่า 不(ไม่)

5) 我不在家里看电视。(ฉันไม่ดูโทรทัศน์อยู่ที่บ้าน)

แต่หากการสื่อความดังกล่าวดังกล่าวต้องการเพิ่มความหมายซึ่งแสดงด้วยอนุประโยค(分句) คำบุพบทจะวางไว้ที่ตำแหน่งหน้าประโยคเท่านั้น เช่น

6) 在家里, 我看电视, 他洗衣服。(อยู่บ้าน ฉันดูโทรทัศน์ เขาซักผ้า)

จากการสำรวจหนังสือ《汉语教程》ของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยภาษาปักกิ่ง ซึ่งเป็นหนังสือที่โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ใช้สำหรับการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่ามีคำบุพบททั้งสิ้น 7 คำ ดังนั้นนักเรียนที่ศึกษาภาษาจีนในระดับมัธยม 4-6 จะได้ศึกษาคำบุพบทเป็นอย่างน้อย 7 คำ ได้แก่ 给(ให้)、在(ที่)、从(จาก)、对(ต่อ)、跟(กับ)、往(มุ่ง ,มุ่งสู่)、为(สำหรับ, ด้วย) ทั้งบุพบท 7 คำนี้ สามารถแบ่งได้ 2 ชนิดคือ 1) ชนิดที่กำหนดตำแหน่งไว้นั่นเอง(定位介词) ได้แก่ คำว่า 跟 (กับ) และ 2) ชนิดที่ไม่กำหนดตำแหน่งไว้นั่นเอง(不定位介词) ซึ่งในงานวิจัยของ Wei Tingxin ข้างต้น ได้นำเสนอตำแหน่งการใช้คำบุพบททั้ง 7 คำที่พบเห็นได้โดยทั่วไป ดังนี้

ตารางที่ 1) ตารางเปรียบเทียบการใช้คำบุพบทที่ปรากฏในตำแหน่งต่างๆ⁴

คำบุพบท	ตำแหน่งที่ตั้ง		
	หน้าประโยค	หน้ากริยา	หลังกริยา
给 (ให้)	×	✓ (91)	✓ (61)
在 (ที่)	✓ (99)	✓ (185)	✓ (69)
从 (จาก)	✓ (15)	✓ (101)	×
对 (ต่อ)	✓ (13)	✓ (58)	×
跟 (กับ)	×	✓	×
往 (มุ่ง)	✓ (1)	✓ (69)	✓ (61)
为 (เพื่อ)	✓ (19)	✓ (112)	×

✓ หมายถึง มีการใช้ในรูปแบบนั้นๆ

× หมายถึง ไม่มีการใช้ในรูปแบบนั้นๆ

⁴ อ้างอิงจาก 魏庭新, 现代汉语介词结构位置的考察及影响其位置的句法、语义因素分析, 北京语言大学, 2004, 9。

จากตารางที่ 1) สรุปได้ว่า คำบุพบททั้ง 7 คำนั้น หากพิจารณาจากตำแหน่งที่ตั้งของคำแล้ว สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

- 1) ตำแหน่งหน้าประโยค ได้แก่ 在(ที่)、从(จาก)、对(ต่อ)、往(มุ่ง)、为(สำหรับ, ด้วย)

จากงานวิจัยของ Wei Tingxin(2004) สรุปได้ว่า การใช้ในรูปแบบนี้ มักจะใช้เมื่อในประโยคนั้นๆ แบ่งเป็นอนุประโยค(分句) ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น(ดูบทที่ 2 ตอนที่ 2.2) ซึ่งในภาษาไทยก็มีลักษณะการใช้แบบดังกล่าว⁵ โดยมีความหมายเพียงแค่ต้องการเน้นกลุ่มบุพบทเหล่านั้นๆ แต่การใช้รูปแบบข้างต้นนี้ ไม่ใช่รูปแบบที่นิยมใช้กันแพร่หลายทั่วไป โดยมากมักพบจากประโยคภาษาไทยที่ปรากฏคำว่า “ที่” และ “อยู่” เป็นต้น ดังนั้นความผิดพลาดจากการใช้“ที่” และ “อยู่” หน้าประโยค เราจึงถือได้ว่าเป็นความผิดพลาดที่เกิดจากภาษาแม่ แต่หากเป็นความผิดพลาดที่เกิดจากการใช้คำบุพบทอื่นๆ ก็ไม่อาจจะระบุว่าเป็นความผิดพลาดที่เกิดจากอิทธิพลของภาษาแม่

- 2) ตำแหน่งหน้ากริยา ซึ่งเป็นตำแหน่งปกติของคำบุพบททุกคำ ดังนั้นจึงปรากฏคำบุพบททุกคำ

การใช้ในรูปแบบนี้ เป็นรูปแบบที่ผู้เรียนจะสามารถใช้ได้ก็ต่อเมื่อได้รับการอบรมจากอาจารย์ผู้สอนแล้ว จึงจะสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้อง และคำบุพบททุกตัวสามารถวางตำแหน่งนี้ได้หมดทุกตัว

- 3) ตำแหน่งหลังกริยา ได้แก่ 给(ให้)、在(ที่)、往(มุ่ง, มุ่งสู่)

การใช้ในรูปแบบนี้ ในงานวิจัยของ Wei Tingxin(魏庭新, 2004) สรุปได้ว่า การใช้ในรูปแบบนี้ จะใช้ได้ ก็ต่อเมื่อกริยาหลักของประโยคนั้นๆ เป็นกริยาที่มีความหมาย ดังนี้

- 1) “ให้(给予)” + 给 ได้แก่ 传、发、送、卖、还、递、付、赏、寄、嫁、交、分
- 2) “ช่องว่าง(空间)” + 在 ได้แก่ 躺、放
- 3) “เคลื่อนที่(位移)” + 往 ได้แก่ 发、开、飞、寄、跑、迁、伸、送、逃、销、运、押
- 4) “ย้ายตำแหน่ง(转移)” + 向 ได้แก่ 奔、冲、飞、迈、推、走、转

อย่างไรก็ดี แม้ว่าคำบุพบทคำหนึ่งๆ จะปรากฏได้หลายตำแหน่ง ซึ่งนั่นหมายถึงว่าเป็นเพียงแค่ตำแหน่งที่คำบุพบทอาจจะปรากฏขึ้นได้ตามความหมาย(语义)ที่ต้องการสื่อความหมายเท่านั้น มิได้หมายความว่า จะสลับตำแหน่งได้อย่างอิสระโดยความหมายหรือนัยยะมิได้เปลี่ยนแปลง

⁵ ดู นววรรณ พันธุเมธา, ไวยากรณ์ไทย(พิมพ์ครั้งที่ 4),จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551 หน้า 325

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภาษาจีนมีอัตราการใช้บุพบทลึกันเป็นจำนวนมาก ดังนั้นการวิจัยที่เกี่ยวกับบุพบทลึก็มีเป็นจำนวนมากด้วยเช่นกัน แต่การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับตำแหน่งที่ตั้งของบุพบทลึมีอยู่ไม่มากนัก โดยมากเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้คำว่า 在(ที่) ซึ่งงานวิจัยเรื่องนี้จะวิจัยไว้อย่างละเอียดและลึกซึ้ง เริ่มต้นตั้งแต่ปีค.ศ.1960 Wang Huan (王还) ได้เสนอผลงานที่เกี่ยวกับการใช้ “在(ที่)+สถานที่” ลงในหนังสือ 《中国语文》 ซึ่งในบทความดังกล่าวได้กล่าวถึงความหมายของ“在(ที่)+สถานที่”โดยที่มีตำแหน่งที่ตั้งแตกต่างกัน ต่อมาในปี 1980 Fan Jiyan (范继淹) ได้เสนอการใช้บุพบทลึ“在(ที่)+สถานที่”ใน 3 ตำแหน่ง โดยกำหนดให้มี 3 รูปแบบ คือ

- 1) PP+NP+VP
- 2) NP+PP+VP
- 3) NP+VP+PP

ซึ่งรูปแบบดังกล่าว ได้ส่งผลถึงงานวิจัยในเวลาต่อมา เช่น งานวิจัยของ Zhu Dexi (朱德熙, 1981) เป็นต้น

ต่อมา นักวิจัยได้หันมาให้ความสนใจถึงปัจจัยที่มีผลต่อตำแหน่งของบุพบทลึ“在(ที่)+สถานที่” ซึ่งมีอยู่หลายปัจจัยด้วยกัน เช่น ปัจจัยของจำนวนพยางค์ในภาคแสดง หรือปัจจัยจากกริยาลึ คือ เมื่อกริยาลึประกอบขึ้นจากคำกริยากับส่วนขยายหลังกริยาและมีกรรมมารับแล้วนั้น จะไม่สามารถใช้ “在(ที่)+สถานที่”ตามหลังได้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น Wang Yiping (王一平, 1999) ได้แสดงความคิดเห็นว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดตำแหน่งที่ตั้งของบุพบทลึในรูปแบบที่ 3 แท้ที่จริงแล้วคือความหมายของกริยานั้นเอง

สำหรับงานวิจัยของสาขาการสอนภาษาจีนให้กับนักศึกษาต่างชาติ ได้มีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้คำบุพบทอยู่หลายฉบับ โดยงานวิจัยแต่ละฉบับได้กล่าวถึงความผิดพลาดและปัญหาของการใช้คำบุพบทในตำแหน่งต่างๆที่เกิดขึ้นโดยผู้เรียนต่างชาติ

ในงานวิจัยของ Zhao Kuixin (赵葵欣, 2000) เรื่อง การสำรวจการเรียนรู้และการใช้คำบุพบทในภาษาจีนของนักศึกษาต่างชาติ(留学生学习和使用汉语介词的调查) ได้วิเคราะห์สิ่งที่ผู้เรียนได้ศึกษามาตลอดจนถึงการนำคำบุพบทไปใช้ และได้พบว่าการใช้บุพบทลึ“在(ที่)”หลังคำกริยาเป็นเรื่องยากสำหรับกลุ่มผู้เรียนขั้นต้น

จากงานวิจัยของ Han Rongzhu (韩容洙) เรื่อง การเรียนการสอนเกี่ยวกับการใช้คำบุพบทภาษาจีนให้กับชาวเกาหลี(对韩汉语教学中的介词教学) ที่เป็นการวิจัยจากมุมมองด้านการเรียนภาษาจีนของผู้เรียนชาวเกาหลี สรุปได้ว่า ในกระบวนการเรียนการสอนเรื่องคำบุพบทภาษาจีนและในแบบเรียนภาษาจีน ไม่สามารถอธิบายเพียงคำว่าคำบุพบทใช้ประกอบคำนามกลายเป็น

กริยาวลี และใช้นำหน้ากริยาเท่านั้น การอธิบายข้างต้นยังคงทำให้ผู้เรียนเกิดความผิดพลาดในการนำไปประยุกต์ใช้ เพราะการใช้คำบุพบทภาษาจีนมีหลายรูปแบบ มีทั้งรูปแบบที่จำเพาะตายตัว(强制性) และรูปแบบที่ไม่จำเพาะตายตัว(灵活性)

ส่วนงานวิจัยของ K.Yupin (吴素兰 2007) เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบคำบุพบทภาษาจีนกับคำบุพบทภาษาไทย(从中泰对比看泰国学生汉语常用介词的习得与教学) ได้พิจารณาและวิเคราะห์ปัญหาการใช้คำบุพบท 跟(กับ)、给(ให้)、对(ต่อ)、向(กับ จาก แก่ แต่ ให้ ถึง ต่อ)โดยอาศัยทฤษฎีการเปรียบเทียบ ซึ่งได้ผลสรุปเป็นคำไทยที่มีความหมายสอดคล้องกับภาษาจีนพร้อมทั้งแนะนำวิธีการสอนคำบุพบทภาษาจีน โดยให้ผู้สอนทำความเข้าใจในความหมาย รูปแบบการนำไปใช้และหลักเกณฑ์การนำไปใช้ พร้อมทั้งนำคำนั้นๆ ไปฝึกฝนใช้จริงตามหลักทฤษฎี Cognitive Study(认知语言学)

ดังที่กล่าวมาข้างต้น การศึกษาการใช้คำบุพบทในภาษาจีนเป็นไปอย่างกว้างขวาง โดยศึกษาจากทั้งในตัวภาษาจีนเอง และศึกษาเปรียบเทียบกับภาษาอื่นอีกด้วย อีกทั้งยังศึกษาความผิดพลาดที่เกิดจากการนำคำบุพบทไปใช้โดยผู้เรียนชาวต่างชาติ